ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ ΓΕΝΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 3 ΙΟΥΝΙΟΥ 2022
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ & ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Α1. Στο κείμενο αναφέρονται οι λόγοι για τους οποίους είναι σημαντικό να μαθαίνουμε την ιστορία. Αρχικά, στα πλαίσια της αέναης παράδοσης, η γνώση αυτή παρουσιάζεται ως σταθερή βάση, ως εφαλτήριο πολιτισμικής προόδου και επίρρωσης της εθνικής μας υπευθυνότητας. Στη συνέχεια, τονίζεται, η αξία της για την ατομική και συλλογική μας αυτοσυνειδησία. Τέλος, εξαίρεται η σημασία της για την αποφυγή προηγούμενων προγονικών λαθών και τη συνέχιση των λαμπρών στιγμών της ιστορικής μας πορείας, για ένα καλύτερο εθνικό μέλλον.

Εναλλακτικά :
Επειδή (το παρελθόν/ η ιστορία):

- *Συνδέεται άμεσα με το παρόν.*
- *Επιδρά στα πολιτισμικά χαρακτηριστικά των κοινωνιών.*
- *Διαμορφώνει τους κοινωνικούς κανόνες/ νόρμες/ συμβάσεις.*
- *Αλληλοεπιδρά στο παρόν και το μέλλον.*
- *Αναδεικνύεται (μέσω του παρελθόντος) η αξία/ η σημασία των δρώντων προσώπων/ πρωταγωνιστών.*
- *Συμβάλλει στην κατανόηση του παρόντος και στη συγκρότηση της συλλογικής ταυτότητας.*
- *Λειτουργεί ως μέσο αποφυγής / επανάληψης λαθών.*

Β1. α. Λάθος
β. Λάθος
γ. Σωστό
δ. Σωστό
ε. Σωστό

Β2α. Ο τίτλος του Κειμένου 1 είναι σύντομος, κυριολεκτικός και ρηματικός. Χρησιμοποιείται η Υποτακτική επιδιώκοντας να προσδώσει προτρεπτικό τόνο, εκφράζοντας ταυτόχρονα την επιθυμία του συντάκτη αναφορικά με την αναγκαιότητα της γνώσης της ιστορίας. Συγχρόνως χρησιμοποιείται το α΄ πληθυντικό πρόσωπο επιδιώκοντας να προσδώσει συλλογικότητα και συνυπευθυνότητα, δίνοντας άμεσο, ζωντανό και οικείο ύφος. Επιπλέον, γίνεται χρήση του ερωτηματικού, επιθυμώντας να εγείρει τον

προβληματισμό, να αφυπνίσει το ενδιαφέρον του αναγνώστη, προσδίδει έμφαση στο μήνυμα που θέλει να δώσει ο συγγραφέας, δηλαδή την αναγκαιότητα της Ιστορίας και να διεγείρει συναισθήματα. Το ύφος είναι απλό, άμεσο και οικείο και ανταποκρίνεται στο εύρος όλου του κειμένου, αφού αναφέρει τους λόγους, για τους οποίους σύμφωνα με το συγγραφέα είναι σημαντικό να μαθαίνουμε ιστορία.

Εναλλακτικά :

- *Ρητορική ερώτηση.*
- *Χρήση Υποτακτικής.*
- *Α΄ πληθυντικό.*
- *Ελκύει το ενδιαφέρον.*
- *Κατατοπίζει – προϊδεάζει για το θέμα του κειμένου.*
- *Προβληματίζει τον αναγνώστη.*

Β2β. Το υφολογικό αποτέλεσμα που έχει η παρεμβολή του ευθέος λόγου στο τέλος της πρώτης παραγράφου, εδραιώνει τη σχέση επικοινωνίας και οικειότητας με τον αναγνώστη, καθώς είναι ένα σύνηθες ερώτημα που ταλανίζει τους μαθητές, βοηθά τον τελευταίο να βιώσει τις απόψεις που του μεταφέρονται για τη σπουδαιότητα της ιστορίας.

Εναλλακτικά :

- *Προφορικότητα.*
- *Οικειότητα.*
- *Διαλογικός τόνος.*
- *Αμεσότητα.*
- *Βιωματικότητα.*
- *Ζωντάνια.*

Β3.

- Συνυποδηλωτική χρήση της γλώσσας → «…ένα δωρεάν μεταφορικό μέσο από βαθύ πατριωτισμό».
- Αντίθεση → «…και σε χαρές και σε απώλειες..».
- Προσωποποίηση → «.. τα θηλάζει εκείνη η παλιά φωτογραφία σου, οι απώλειες έχουν τα γενέθλια τους».
- Ασύνδετο σχήμα → «… τιμά τους ήρωες… στον κάθε αγνοούμενο, και ιδού… η παλιά φωτογραφία σου».
- Επανάληψη της λέξης «γενέθλια».
- Αποσιωπητικά → «…αυτές κι αν δεν θέλουν να ξεχαστούν…».
- Χρήση α΄ προσώπου.

Γ1. Τι αντιπροσωπεύει το ταγάρι;

- τους κοινούς δεσμούς και τα βιώματα που συνδέουν τις τρεις γενιές,
- τα αντικείμενα του λαϊκού πολιτισμού που έχουν συναισθηματική αξία,
- το παρελθόν της οικογένειας,
- τον κόσμο του παρελθόντος- παράδοση,
- η διαφορετική χρηστικότητα στο πέρασμα των εποχών («μπαούλο» – «οικολογικές ανησυχίες» – «ήταν μέρος της προίκας»).

Κειμενικοί δείκτες :
1. Χρονικά επίπεδα (παρελθόν: προγιαγιά – « το είχε φτιάξει η δική της μαμά στον αργαλειό», γιαγιά- «ήταν μέρος της προίκας της», μητέρα – «στα φοιτητικά της χρόνια το χρησιμοποιούσε ως τσάντα. Ήδη είχε χρησιμοποιηθεί από τρεις γενιές», παρόν : αφηγήτρια – «το βρήκα, το έδειξα, της έδειξα, της λέω»).
2. Ευθύς λόγος («πράγματα για μια ζωή») / («Μου λέει να το πας της γιαγιάς σου»).
3. Πρωτοπρόσωπη αφήγηση ή χρήση α΄ προσώπου («θα σας πω…»).
4. Εικόνα ή περιγραφή («Ήταν βαμμένο… λαμπερά σχέδια»).
5. Μικροπερίοδος Λόγος («Της έδειξα … της προίκας της»).

Θέμα Δ
Πομπός : μαθητής / μαθήτρια
Αποδέκτες : νέοι/νέες
Επικοινωνιακό πλαίσιο : Άρθρο
Πρόσωπο : γ΄ και α΄ πρόσωπο / Τίτλος
Πρόλογος : Αφόρμηση

Δ1α. **1.** Διδασκόμαστε από το παρελθόν.
2. Μέσα από την εξέταση του παρελθόντος, αναγνωρίζουμε τις αναλογίες στο σήμερα κι έτσι γίνεται εφικτή η δυνατότητα πρόβλεψης του μέλλοντος.
3. Με την πείρα του παρελθόντος μπορούμε να αποτιμήσουμε το έργο και τον τρόπο σκέψης των προγόνων μας.
4. Θαυμάζουμε τους προγόνους μας για τις θυσίες που έκαναν κι έτσι ενισχύεται η αγάπη για την πατρίδα και το έθνος.
5. Εμπνεόμαστε από τους ανθρώπους που προσέφεραν στον πολιτισμό, στην προστασία και την αναγέννηση του έθνους και θέλουμε κι εμείς να φανούμε αντάξιοι των προσδοκιών τους.
6. Καλλιεργείται η μνήμη, αφού χαράσσονται ονόματα, χρονολογίες, γεγονότα, οξύνοντας με αυτό τον τρόπο την κριτική μας ικανότητα, διότι κρίνουμε αυτά που μελετούμε και τα αξιολογούμε.
7. Εμπλουτίζεται η γνώση των υπολοίπων πολιτισμικών στοιχείων (ηθών, εθίμων, γλώσσας, θρησκείας, τεχνών και επιτευγμάτων).

Δ1β. 1. Η διδασκαλία δεν πρέπει να βασίζεται στη στείρα απομνημόνευση, διότι οι μαθητές βρίσκουν το μάθημα της ιστορίας ανιαρό.

2. Η ιστορική γνώση θα πρέπει να συνδυάζεται με επισκέψεις σε μουσεία για μια πιο βιωματική επαφή με την ιστορία και τη συναισθηματική μέθεξη των μαθητών σε σπουδαίες καταστάσεις που στιγμάτισαν το παρελθόν και καθόρισαν το σήμερα.

3. Πρέπει το σχολικό βιβλίο να συνδυαστεί με το σύγχρονα εκπαιδευτικά τεχνολογικά μέσα. Με αυτόν τον τρόπο, θα αξιοποιηθούν προς όφελος των μαθητών οι νέες τεχνολογίες με την προβολή συναφών ντοκιμαντέρ και με την έρευνα στο διαδίκτυο ιστορικών πηγών.

4. Οργάνωση θεατρικών παραστάσεων με δραματοποίηση ιστορικών γεγονότων.

5. Ενεργή συμμετοχή σε εκδηλώσεις ιστορικού ενδιαφέροντος / περιεχομένου και επετείους.

6. Συμμετοχή σε ιστορικούς ομίλους.

7. Προφορική ιστορία με αξιοποίηση αφηγήσεων, μαρτυριών και συνεντεύξεων.

8. Ανάδειξη της τυπικής ιστορίας και συνεργασία με τοπικούς φορείς και φορείς πολιτισμού.

9. Διαδραστικές δραστηριότητες με την αξιοποίηση ψηφιακής τεχνολογίας.